

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA ABD'DE JAPON ASILLILARIN MARUZ KALDIĞI ENTERNE UYGULAMALARININ GÜNÜMÜZE YANSIMASI - 08.05.2019

Ömer ZEYTİNOĞLU

Blog No: 29
08.05.2019

İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerika Birleşik Devletlerinin batısında Pasifik Okyanusu sahilleri boyunca yaşayan Japon asıllılar, sorgusuz sualsiz enterne edilerek ülkenin değişik bölgelerinde, toplama kamplarında ikamete mecbur edilmiştir. Enterne edilenlerin sayısı 120.000 olup bunların üçte ikisi Amerikada doğmuş ve Amerikan vatandaşıdır. Bu uygulama varını yoğunu elverişsiz koşullar altında elinden çıkararak toplama kamplarına katılmak zorunda bırakılan Japon toplumu üzerinde travma etkisi yapmıştır. Her ne kadar bazı Amerikan makamları tarafından aksi iddia edilmeye çalışılsa da, enterne uygulamasının temelinde ırk ayrımcılığının yattığını söylemenin doğru bir saptama olduğu kabul edilmelidir.

Bu nedenle olsa gerek, toplama kampları tecrübelerini yaşamış Japon asıllıların üçüncü kuşaktan yakınları tarafından, enterne olayını anılarını canlı tutmak, unutulmasını önlemek amacıyla, kamplara yerleştirme işleminin fiilen başladığı her yıl Mayıs ayının başında bir etkinlik düzenlenmektedir. 2000 kişinin katıldığı bu yılki etkinlik sırasında, ırk ayrımına dayandığı için, Başkan Trumpın izlediği göç politikalarına karşı eleştiriler yöneltilmiştir. Bu konuda bir konuşma yapan Japon asıllı Amerikalı Karen Korematsu, toplumun bu gibi uygulamalar karşısında ilgisiz kalmamasını, aksine haksızlıklara karşı mücadele etmesi gerektiğini belirtmiştir. Diğer konuşmacılar da, ırk esasına dayalı olarak hiç kimsenin ayırımcılığa maruz kalmaması gerektiğinin altına çizerek Başkan Trumpın göç politikasını eleştirmişlerdir.

Karen Korematsu, 1942 yılında enterne uygulamalarına riayet etmediği için hapse mahkûm edilen Fred Korematsunun kızıdır.

Kısaca özetlemek gerekirse, Pearl Harbor baskını (7 Aralık 1941), Japonyanın güney doğu

Asya bölgesinde giriştiği yoğun askeri faaliyetler ve çeşitli bölgeleri işgal etmesinin, Amerikan Makamlarının Japon tehdidini yakından hissetmelerine sebep olduğu, olası bir Japon saldırısında batı sahillerinde yaşayan Japon asıllıların düşman ile işbirliği yaparak ülkeye ihanet edebileceği endişesine kapılmalarına yol açtığı ve bunun etkisiyle enterne kararına vardıkları anlaşılmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, askeri makamlara alınacak önlemler konusunda geniş yetkiler veren Talimat (Executive Order 9066) Başkan Roosevelt tarafından 19 Şubat 1942 tarihinde imzalanmış, daha sonra Kongre tarafından onaylanmıştır.

Japon asıllı Amerikan vatandaşı 23 yaşındaki Fred Korematsu Askeri Makamlar tarafından yayımlanan 34 sayılı emre aykırı hareket ettiği, askeri bölge olarak belirlenen mevkideki evini terk etmediği için yargılanmış ve hapse mahkûm edilmiştir. Son aşamada Korematsu kararı Yüksek Mahkemenin önüne gelmiştir.

Yüksek Mahkemenin Korematsu bağlamında enterne uygulamalarıyla ilgili olarak Başkan, Kongre ve askeri makamlar tarafından kullanılan yetkilerin Anayasaya uygunluğunu açısından incelemiş ve bunları Anayasaya uygun bularak Korametsunun mahkûmiyet kararını onaylanmıştır. Bu karar verildiği tarihten (Aralık 1944) itibaren eleştiri konusı olmuştur. Bu eleştirilerde ülkeyi casusluk ve sabotaj faaliyetlerine karşı koruma endişesinin Japon asıllı Amerikan vatandaşlarının temel hak ve özgürlüklerinin önüne geçtiği, Hükümetlerin keyfi uygulamalarına karşı vatandaşları korumayı amaçlayan Anayasada Beşinci Değişiklikte yer alan, yargı kararı olmadan kimsenin hayatından, özgürlüğünden, mülkiyet hakkından mahrum edilemeyeceğine ilişkin temel ilkelerinin ihlal edildiği ileri sürülmüştür.

Korematsu kararı olarak hukuk literatürüne girmiş olan bu kararı salt Fred Korematsunun mahkûmiyet kararının Yüksek Mahkeme tarafından onaylanması olarak anlamak yanlış olur. Koretmatsu kararı aynı zamanda ülke güvenliği söz konusu olduğunda hukukun askıya alınabileceğine ilişkin Yüksek Mahkemenin kararını da ifade etmektedir.

Söz konusu karar bugün de geçerliliğini korumaktadır. Yüksek Mahkemenin aldığı kararları sonradan düzeltmesine olanak sağlayan bir uygulama mevcuttur. Ancak bugüne kadar bu yola gitmemiştir. Son dönemde ABDde meydana gelen terör olayları üzerine ülkeye yaşayan Müslümanların fişlenmesi gündeme geldiğinde bunun Yüksek Mahkemenin Korematsu kararına dayandırılabileceği yolunda görüşler ileri sürülmüştür.

Daha sonraki yıllarda, 1976 yılında ilk defa Başkan Ford olmak üzere Amerikan Başkanları yaptıkları açıklamalarda enterne uygulamasının yanlışlığına değinmişler, bunun bir daha tekrarlanmamasının önemini vurgulamışladır.

**Emekli Büyükelçi*

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: ZEYTİNOĞLU, Ömer. 2026. "İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA ABD'DE JAPON ASILLILARIN MARUZ KALDIĞI ENTERNE UYGULAMALARININ GÜNÜMÜZE YANSIMASI - 08.05.2019." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2019 / 29. Mayıs 08. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/Blog/IKINCI-DUNYA-SAVASI-SIRASINDA-ABD-DE-JAPON-ASILLILARIN-MARUZ-KALDIGI-ENTERNE-UYGULAMALARININ-GUNUMUZE-YANSIMASI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır